

Pasaku gads

Latvijas novados 2019

Latvijas Stāstnieku asociācija, atzīmējot Anša Lerha-Puškaitiša 160. dzimšanas dienu (2. septembrī) un Pētera Šmita 150. dzimšanas dienu (25. decembrī), aicina ikvienu 2019. gadā pievērsties latviešu tautas pasaku tematikai – to lasīšanai, izzināšanai, stāstīšanai, pētišanai un popularizēšanai.

Ansis Lerhs Puškaitis (1859-1903) – latviešu rakstnieks, pasaku un teiku krājējs un pētnieks, strādājis par skolotāju Anneniekos un Lanceniekos (tur bijušajā skolas ēkā izveidots Džūkstes pasaku muzejs). No 1883. gada aktīvi pievērsies tautas pasaku vākšanai. Ar viņa gādību savāktas vairāk nekā 1900 pasakas, 2000 ticējumi, 3300 teikas un citi teksti, kas apkopoti krājumā „Latviešu tautas teikas un pasakas” 7 sējumos (1891-1903). Viņa veikums līdz ar Krišjāņa Barona „Latvju dainām” ir latviešu folkloristikas pamats un sastāda nozīmīgu daļu no stāstniecībā un pasaku publicējumos izmantotajiem tekstiem.

Pēteris Šmits (1869-1938) – valodnieks, etnogrāfs, folklorists un sinologs, kurš, būdams profesors, ķīniešu un mandžūru valodu pasniedzējs, veicis apjomīgus valodniecības pētījumus Krievijas Tālajos Austrumos un Ķīnā. Viņa lielākais veikums saistībā ar stāstniecību ir „Latviešu pasakas un teikas” 15 sējumos (1925-1937) – pēc starptautiskās klasifikācijas iekārtots, zinātniski komentēts izdevums ar daudziem tekstu variantiem, pieejams arī digitāli <http://valoda.ailab.lv/folkloras/pasakas/>. Pētera Šmita 150. gadadiena iekļauta UNESCO 2018.-2019. gada svinamo dienu kalendārā, atzīmējot viņa darbību ne tikai Latvijas, bet arī pasaules mēroga kultūras un izglītības attīstībā.

Abu „pasaku tēvu” devums latviešu kultūrai ir ļoti nozīmīgs, tāpēc šogad Latvijas Stāstnieku asociācija sadarbībā ar tās partneriem un atbalstītājiem aicina:

- **Bibliotēkas** veidot tematiskās grāmatu izstādes gan par abām personībām, gan par latviešu tautas pasakām, kā arī pēc iespējas rīkot pasaku stāstīšanas un apgušanas pēcpusdienas bērniem, tostarp arī kopā ar viņu vecākiem un vecvecākiem;
- **Izglītības iestādes** literatūras vai citās mācību stundās vai nodarbībās iepazīt abu dižgaru personības, rīkot pasaku stāstīšanas pēcpusdienas, radošo darbu vai pasaku ilustrāciju konkursus, mudināt bērnus iepazīt dažādās pasakas, izvēlēties mīļākās un iemācīties tās stāstīt;
- **Muzejus, kultūras centrus, nevalstiskās un citas organizācijas** popularizēt latviešu tautas pasakas, kas pierakstītas vietējos novados, rīkot radošus ar pasaku tematiku un folkloru saistītus sarīkojumus dažādām mērķauditorijām, kas satuvina paaudzes un rosina stāstīt un klausīties.

Konsultācijas par pasakām, stāstniecību un iespējām atrast stāstniekus vai stāstnieku darbnīcu vadītājus jūsu apkārtnē, aicinām sazināties, rakstot uz stastnieki@gmail.com.